

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1860-13

meddelad i Stockholm den 21 oktober 2013

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 19 december 2012 i mål nr 1647-12,
se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Jämställdhetsbonus

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA och BB var sambor när deras barn föddes i augusti 2009. Efter anmälan till Skatteverket registrerades de i oktober 2009 som gemensamma vårdnadshavare. BB tog ut föräldrapenning under 43 dagar innan de fick gemensam vårdnad.

Dok.Id 139431

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
1860-13

Försäkringskassan beslutade att AA var berättigad till jämställdhetsbonus för 54 dagar under 2010. Vid beräkningen av bonusen räknade kassan inte med de 60 dagar som en förälder inte får avstå till förmån för den andra föräldern och inte heller de 43 föräldrapenningdagar som BB tog ut under den tid då hon var ensam vårdnadshavare. Som skäl för beslutet anfördes bl.a. att när föräldrar är ogifta beräknas bonusdagarna från det datum då Skatteverket registrerat gemensam vårdnad.

AA överklagade beslutet hos Förvaltningsrätten i Uppsala, som avslog överklagandet.

Genom det nu överklagade avgörandet biföll Kammarrätten i Stockholm AAs överklagande av förvaltningsrättens dom. Som skäl anförde kammarrätten bl.a. att kravet på gemensam vårdnad inte gäller under de första 60 dagarna, varför även föräldrapenningdagar som togs ut innan föräldrarna fick gemensam vårdnad borde ha räknats in i dessa 60 dagar.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa kassans beslut och anför bl.a. att det inte finns någon laglig möjlighet att lägga föräldrapenningdagar som föräldrar tagit ut innan de fick gemensam vårdnad om barnet till grund för avräkningen av de 60 reserverade dagarna.

AA bestrider bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är hur jämställdhetsbonus som avser tiden före den 1 januari 2012 ska beräknas för ogifta föräldrar när gemensam vårdnad registrerats först efter det att ena föräldern börjat ta ut föräldrapenning.

Ett grundläggande syfte med reglerna om jämställdhetsbonus är att stimulera till en mer jämlik fördelning av föräldraledigheten. Reglerna är utformade så att

Mål nr
1860-13

högsta möjliga bonus ska erhållas när föräldrarna delar lika på föräldrapenningdagarna (prop. 2007/08:93 s. 17).

Enligt 3 § första stycket lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus har föräldrar som har gemensam vårdnad om ett barn rätt till jämställdhetsbonus. I 7 §, i dess lydelse före den 1 januari 2012, anges att jämställdhetsbonus lämnas för de dagar för vilka föräldrapenning har tagits ut av den andra föräldern än den berättigade föräldern (bonusdagar). Vid beräkningen av antalet bonusdagar ska de första 60 dagarna inte räknas med.

I förarbetena uttalas bl.a. följande. Vid ändrade vårdnadsförhållanden innebär kravet på gemensam vårdnad att i underlaget för beräkning av jämställdhetsbonus ingår endast de föräldrapenningdagar under vilka det har förelegat gemensam vårdnad om barnet. Detta gäller såväl vid prövning av vilken av föräldrarna som har tagit ut föräldrapenning under flest antal dagar som vid bestämmande av antal bonusdagar enligt 7 och 8 §§. Vid beräkningen av bonusdagar kan de 60 första dagarna ses som en form av grundavdrag. Dessa dagar motsvarar det antal dagar för vilka en förälder inte kan avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern, de s.k. reserverade 60 dagarna (prop. 2007/08:93 s. 35 ff.).

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Av den i målet tillämpliga lydelsen av 3 och 7 §§ följer att om föräldrarna inte är gifta med varandra kan bonusdagarna börja räknas först från och med den dag gemensam vårdnad registrerats. Det framgår dock inte av lagtexten om kravet på gemensam vårdnad gäller även vid beräkning av de reserverade 60 dagarna. Inte heller ger förarbetsuttalandena någon klar vägledning för hur bestämmelserna ska tolkas i detta avseende.

Nya regler om jämställdhetsbonus trädde i kraft den 1 januari 2012. I samband därmed omformulerades bestämmelsen i 7 §. När det gäller de reserverade dagarna anges numera att bonusdagar inte omfattar de första 60 dagarna för vilka en förälder ensam har tagit ut föräldrapenning. I förarbetena klargörs att en

Mål nr
1860-13

förälders första 60 dagar med föräldrapenning ska kunna avräknas även för tid före det att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet eftersom de dagarna inte ingår i underlaget för att beräkna jämställdhetsbonusen (prop. 2010/11:146 s. 21 och 29).

Detta synsätt är väl förenligt med lagstiftningens grundläggande syfte att stimulera till en mer jämlik fördelning av föräldraledigheten. Det finns nämligen inte anledning att uppställa ett krav på gemensam vårdnad redan för de reserverade dagarna eftersom dessa inte kan överlåtas mellan föräldrarna. Ett sådant krav skulle dessutom kunna motverka att sambor uppnår högsta möjliga bonus när de delar lika på föräldrapenningdagarna.

Mot bakgrund av det anförda finner Högsta förvaltningsdomstolen att kravet på gemensam vårdnad inte heller i lagens ursprungliga lydelse avser de reserverade 60 dagarna.

BB tog ut föräldrapenning under 43 dagar innan föräldrarna registrerades som gemensamma vårdnadshavare för barnet. Dessa dagar ska, som kammarrätten funnit, ingå i de 60 reserverade dagarna. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Karin Almgren, Eskil Nord, Christer Silfverberg och Thomas Bull.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Ulrika Melander.